

HỌC VIỆN CÔNG NGHỆ BƯU CHÍNH VIỄN THÔNG

BÀI GIẢNG MÔN

KIẾN TRÚC MÁY TÍNH VÀ HỆ ĐIỀU HÀNH

Giảng viên:

Bộ môn:

Email:

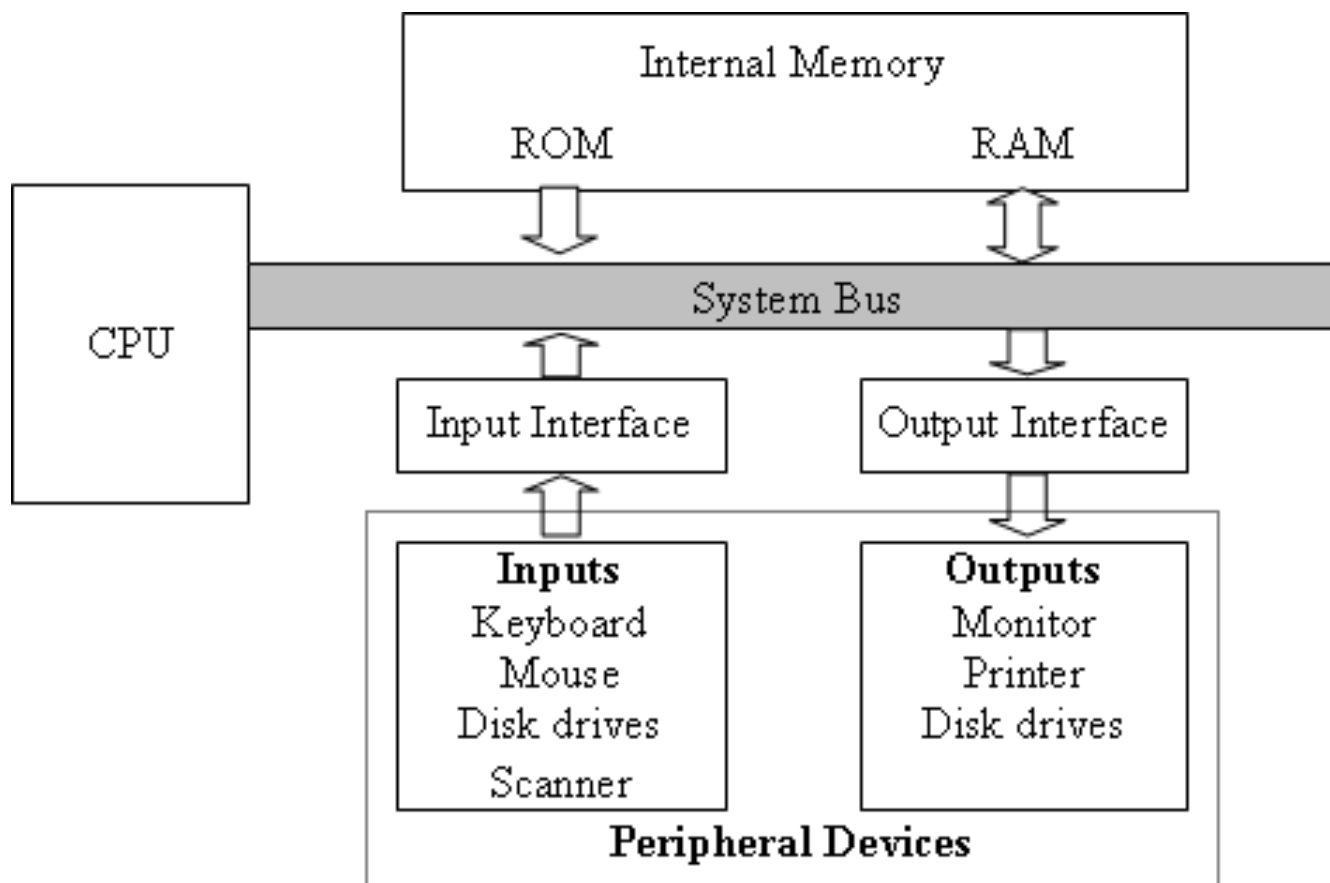
ThS. Nguyễn Thị Ngọc Vinh

Khoa học máy tính- Khoa CNTT1

ntngocvinh@yahoo.com

1. Cấu trúc và chức năng của máy tính
2. Các hệ số đếm và tổ chức lưu trữ dữ liệu trên máy tính

1. CẤU TRÚC VÀ CHỨC NĂNG CỦA MÁY TÍNH

❖ Bộ xử lý trung tâm (CPU):

■ Chức năng:

- Đọc lệnh từ bộ nhớ
- Giải mã và thực hiện lệnh

■ Bao gồm:

- Khối điều khiển (CU: Control Unit)
- Khối tính toán số học và logic (ALU: Arithmetic and Logic Unit)
- Các thanh ghi (Registers)
- Bus trong CPU

2. BIỂU DIỄN DỮ LIỆU TRONG MÁY TÍNH

- ❖ Sử dụng hệ nhị phân để biểu diễn dữ liệu
- ❖ Hệ nhị phân sử dụng 2 kí tự 0 và 1; 0 biểu diễn giá trị logic False; 1 biểu diễn giá trị logic True.
- ❖ Hệ hexa cũng được sử dụng; gồm 16 kí tự: 0-9, A, B, C, D, E, F.

- ❖ Sử dụng 10 chữ số: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
- ❖ Một số trong hệ thập phân có thể được biểu diễn dạng đa thức:

$$a_n a_{n-1} \dots a_1 = a_n * 10^{n-1} + a_{n-1} * 10^{n-2} + \dots + a_1 * 10^0$$

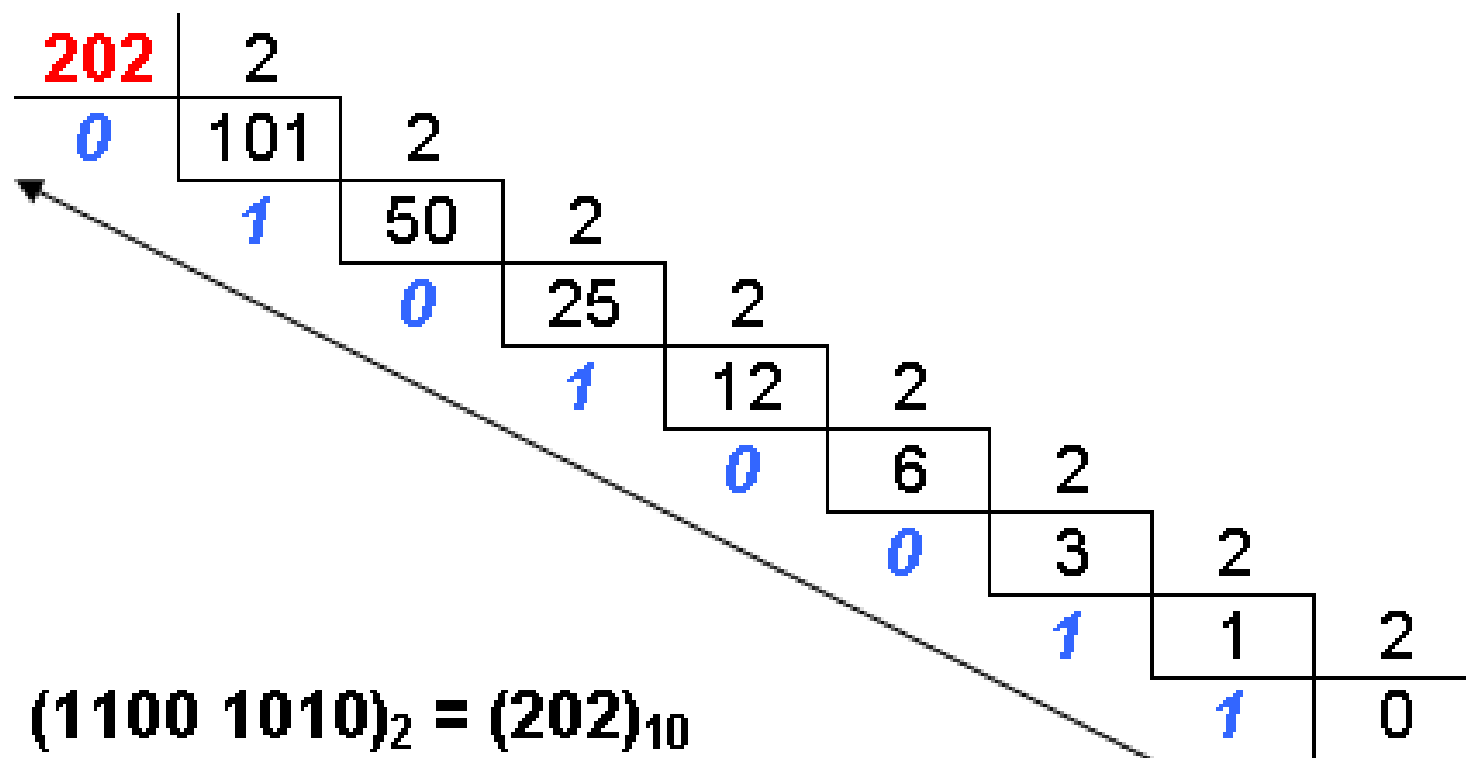
Ví dụ:

$$123 = 1 * 10^2 + 2 * 10^1 + 3 * 10^0 = 100 + 20 + 3$$

$$\begin{aligned} 123.456 &= 1 * 10^2 + 2 * 10^1 + 3 * 10^0 + 4 * 10^{-1} + 5 * 10^{-2} + 6 * 10^{-3} \\ &= 100 + 20 + 3 + 0.4 + 0.05 + 0.006 \end{aligned}$$

❖ Sử dụng dạng đa thức để biểu diễn số nhị phân:

$$\begin{aligned}(11001010)_2 \\&= 1*2^7 + 1*2^6 + 0*2^5 + 0*2^4 + 1*2^3 + 0*2^2 + 1*2^1 + 0*2^0 \\&= 128 + 64 + 8 + 2 = (202)_{10}\end{aligned}$$

- ❖ Mỗi kí hiệu trong hệ hexa được biểu diễn bởi 4 kí hiệu trong hệ nhị phân

Hexa	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
Decimal	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Binary	0000	0001	0010	0011	0100	0101	0110	0111	1000	1001	1010	1011	1100	1101	1110	1111

❖ Bits:

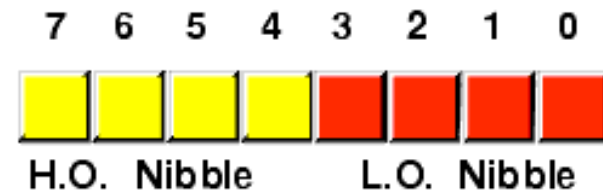
- Là đơn vị dữ liệu nhỏ nhất
- Một bit chỉ có thể lưu trữ 2 giá trị: 0 hoặc 1, true hoặc false.

❖ Nibbles:

- Nhóm 4 bits
- Có thể lưu trữ tới 16 giá trị từ $(0000)_2$ tới $(1111)_2$, hoặc 1 số hệ hexa.

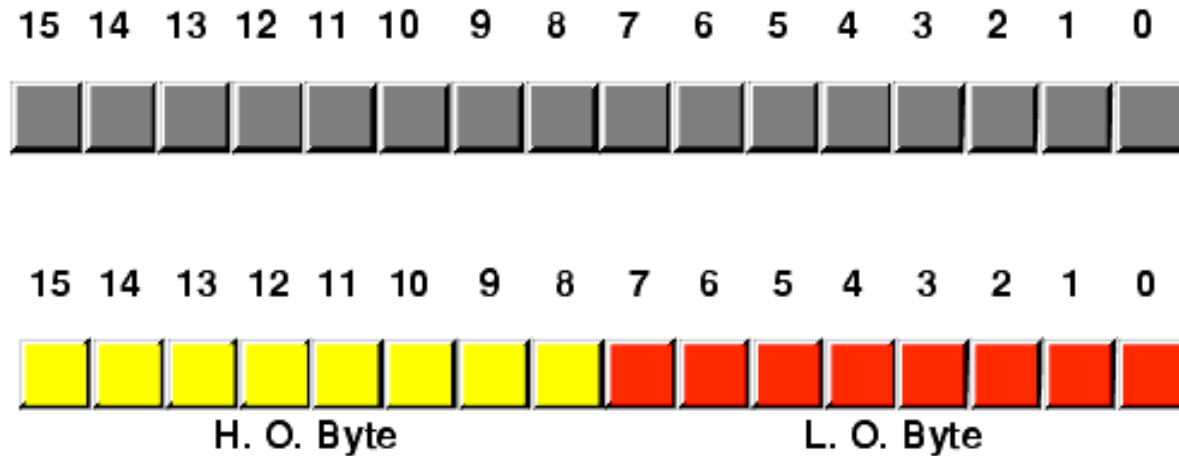
❖ Bytes:

- Nhóm 8 bit hoặc 2 nibbles
- Có thể lưu tới 256 giá trị, từ $(0000\ 0000)_2$ tới $(1111\ 1111)_2$, hoặc từ $(00)_{16}$ tới $(FF)_{16}$.

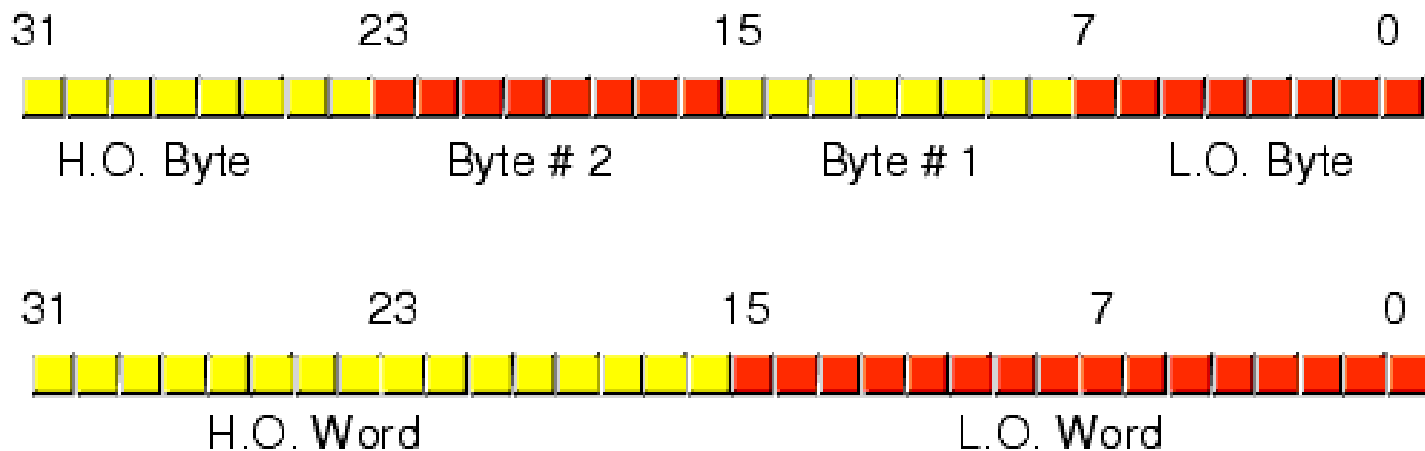
❖ Words (từ):

- Nhóm 16 bits, hay 2 bytes
- Có thể lưu tới 2^{16} (65536) values, từ $(0000)_{16}$ tới $(FFFF)_{16}$.

❖ Double words:

- A double word nhóm 32 bits, hoặc 4 bytes, hoặc 2 words
- Có thể lưu tới 2^{32} values, từ $(0000\ 0000)_{16}$ tới $(FFFF\ FFFF)_{16}$.

- ❖ Trong hệ nhị phân, bit trái nhất được dùng để biểu diễn dấu của số có dấu
  - Bit trái nhất là 0 $\rightarrow$ số dương
  - Bit trái nhất là 1 $\rightarrow$ số âm
- ❖ Ví dụ: sử dụng 4 bit để biểu diễn các số
  - 0011, 0111, 0101 là các số dương
  - 1011, 1111, 1101 là các số âm
- ❖ Đối với các số không dấu, tất cả các bit đều lưu giá trị

❖ Phạm vi biểu diễn: n bits có thể biểu diễn:

- Số có dấu: từ -2^{n-1} tới $+2^{n-1}-1$
  - 8 bits: từ -128 tới +127
  - 16 bits: từ -32768 tới +32767
  - 32 bits: từ -2,147,483,648 tới +2,147,483,647
- Số không dấu: từ 0 tới 2^n
  - 8 bits: từ 0 tới 256
  - 16 bits: từ 0 tới 65536
  - 32 bits: từ 0 tới 4,294,967,296

- ❖ ASCII (American Standard Code for Information Interchange) là bảng mã các kí tự chuẩn tiếng Anh dùng cho trao đổi dữ liệu trong các hệ thống tính toán.
- ❖ Sử dụng 8 bit để biểu diễn 1 kí tự.
- ❖ Mã ASCII gồm định nghĩa cho 128 kí tự :
  - 33 kí tự điều khiển
  - 94 kí tự
- ❖ Các giá trị còn lại (129-255) dự trữ

BẢNG MÃ ASCII

Binary	Oct	Dec	Hex	Abbr	PR ^[t 1]	CS ^[t 2]	CEC ^[t 3]	Description
000 0000	000	0	00	NUL	NUL	^@	\0	Null character
000 0001	001	1	01	SOH	SOH	^A		Start of Header
000 0010	002	2	02	STX	STX	^B		Start of Text
000 0011	003	3	03	ETX	ETX	^C		End of Text
000 0100	004	4	04	EOT	EOT	^D		End of Transmission
000 0101	005	5	05	ENQ	ENQ	^E		Enquiry
000 0110	006	6	06	ACK	ACK	^F		Acknowledgment
000 0111	007	7	07	BEL	BEL	^G	\a	Bell
000 1000	010	8	08	BS	BS	^H	\b	Backspace ^{[t 4][t 5]}
000 1001	011	9	09	HT	HT	^I	\t	Horizontal Tab
000 1010	012	10	0A	LF	LF	^J	\n	Line feed

BẢNG MÃ ASCII

Binary	Oct	Dec	Hex	Glyph
010 0000	040	32	20	SP
010 0001	041	33	21	!
010 0010	042	34	22	"
010 0011	043	35	23	#
010 0100	044	36	24	\$
010 0101	045	37	25	%
010 0110	046	38	26	&
010 0111	047	39	27	'
010 1000	050	40	28	(
010 1001	051	41	29	)
010 1010	052	42	2A	*
010 1011	053	43	2B	+
010 1100	054	44	2C	,

Binary	Oct	Dec	Hex	Glyph
100 0000	100	64	40	@
100 0001	101	65	41	A
100 0010	102	66	42	B
100 0011	103	67	43	C
100 0100	104	68	44	D
100 0101	105	69	45	E
100 0110	106	70	46	F
100 0111	107	71	47	G
100 1000	110	72	48	H
100 1001	111	73	49	I
100 1010	112	74	4A	J
100 1011	113	75	4B	K
100 1100	114	76	4C	L

Binary	Oct	Dec	Hex	Glyph
110 0000	140	96	60	`
110 0001	141	97	61	a
110 0010	142	98	62	b
110 0011	143	99	63	c
110 0100	144	100	64	d
110 0101	145	101	65	e
110 0110	146	102	66	f
110 0111	147	103	67	g
110 1000	150	104	68	h
110 1001	151	105	69	i
110 1010	152	106	6A	j
110 1011	153	107	6B	k
110 1100	154	108	6C	l